

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

תקנון האתיקה של מועצת העיתונות משתית את היחסים בין מערכות התקשורת (ובעיקר זו של העיתונות המסורתית) עם כללי האתיקה והמוסר (הנורמות ההתנהגותיות והמקצועיות) במצגת הקרובה תינתן סקירה על הסעיפים השונים שמכיל תקנון זה, ובעיקר על הסעיפים הרלוונטיים ביותר שקיימים בסוגיות (השאלות האתיות) הניצבות בפני כל עיתונאי.

על חלק מהסעיפים יש כתבות רלוונטיות שמציגות את

הסעיף!

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

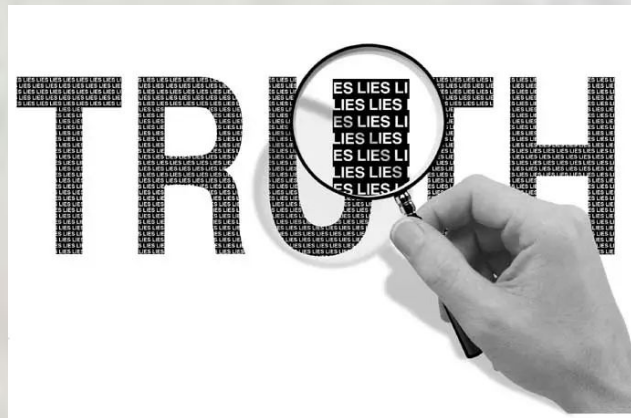

נתחיל בדוגמה אקטואלית הנוגע לדיון בנושא האתיקה העיתונאית.

אתיקה עם אנשי המילואים?

האם לדעתך קיימת בעיה בהתנהלותו של העיתונאי?
במידה וכן, מהי הבעיה?

מה החוק / כלל אתי היכול לשנות את התמונה?

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

1. הגדרות

- "עיתון" – לרבות אמצעי תקשורת אלקטרוניים ולרבות הבעלים, המו"ל והעורך האחראי של אמצעי התקשורת.
- "עיתונאי" – לרבות העורך.
- "אדם" – לרבות תאגיד, חבר בני-אדם מואגד או בלתי מואגד וגוף ציבורי.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

2. חופש העיתונות ואחריותה המקצועית

עיתון ועיתונאי יהיו נאמנים לחופש העיתונות ולזכות הציבור לדעת בהגישם לציבור שירות מקצועי ובפרסום מדויק, הוגן ואחראי של ידיעות ודעות.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

3. יושר והגינות

(א) עיתון ועיתונאי יפעלו ביושר, בהגינות וללא מורא.

(ב) הבטיחו עיתון או עיתונאי למקור שהידיעה שמסר או הדעה שהביע לא יפורסמו, לא יימסרו אלה לפרסום אף אם יש בהם עניין לציבור.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

4. נאמנות לאמת

א) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי ביודעין או ברשלנות דבר שאינו אמת, אינו מדויק, מטעה או מסולף.

ב) לא יימנעו עיתון ועיתונאי מלפרסם מידע שקיים עניין ציבורי בפרסומו, לרבות בשל לחצים פוליטיים, כלכליים או אחרים וכן בשל חרם או איום בחרם מודעות.

ג) לא יובאו דברים בשמו של אדם אלא אם הם מובאה ישירה ומדויקת מפיו או ממסמך בכתב. מכתב למערכת מותר לפרסם שלא כלשונו אם כותבו לא אסר זאת מראש ואם בעריכה לא היה משום שינוי מהותי בתוכן או במשתמע ממנו.

5. בדיקת העובדות

א) לפני פרסום ידיעה כלשהי, יבדקו העיתון והעיתונאי את נכונותה במקור המהימן ביותר ובזהירות הראויה לפי נסיבות העניין.

ב) דחיפות הפרסום לא תפטור מבדיקת נכונות הידיעה כאמור.

ג) העובדה כי ידיעה התפרסמה בעבר לא תפטור את הבא להסתמך עליה בפרסום מבדיקת מהימנות הידיעה.

6. אובייקטיביות

- א) עיתון ועיתונאי יבחינו בפרסום בין ידיעות לדעות.
- ב) ידיעה המתפרסמת במסגרת של הבעת דעה יחולו עליה כללי האתיקה הנוגעים לידיעות.
- ג) פרסום ידיעות יהיה הוגן וללא הטייה.
- ד) הכותרת לא תהיה מטעה.
- ה) עיתון ועיתונאי יבחינו בפרסום בין פרסומת לחומר מערכתי, באופן שלא תפורסם פרסומת הנחזית כחומר מערכתי.

7. תיקון טעויות, התנצלות ותגובה

טעויות, השמטות או אי-דיוקים שהם מהותיים בפרסום עובדות, יש לתקן במהירות, בהגינות ובהבלטה הראויה ביחס לפרסום המקורי. בנוסף לכך תפורסם, במקרים המתאימים, התנצלות. במקרים המתאימים תינתן לאדם שנפגע אפשרות הוגנת להגיב על טעות, השמטה או אי-דיוק מהותיים במהירות ובהבלטה הראויה ביחס לפרסום המקורי.

8. פרטיות ושם טוב

לא יפרסמו עיתון ועיתונאי, ללא הסכמתו של אדם, דבר הנוגע לפרטיותו או לשמו הטוב והעלול לפגוע בו, אלא אם קיים עניין ציבורי בפרסום ובמידה הראויה. פרסום דבר כאמור מצריך ברגיל בירור מוקדם עם הנוגע בדבר ופרסום הוגן של תגובתו.

פגיעה בפרטיות

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

9. קורבנות

א) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של אדם שנספה או נפגע באופן חמור במלחמה, בתאונה או באסון אחר, לפני שהידיעה על מותו או פגיעתו של אותו אדם באה לידיעת משפחתו הקרובה מפי גורם מוסמך, אלא אם קיימות נסיבות חריגות של עניין בפרסום לאלתר.

ב) בקבלת החלטה בעניין פרסום שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של אדם שנספה או שנפגע באופן חמור במלחמה, בתאונה או באסון אחר, יתחשבו העיתון והעיתונאי בבקשת משפחת הקורבן שלא ליתן פרסום לפרטים אלה וישקלוה כנגד העניין הציבורי בפרסומם. הפרסום יהיה באופן, במידה וברגישות הראויים.

ג) בקבלת החלטה בעניין פרסום שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של קורבן פשיעה, יתחשבו העיתון והעיתונאי בבקשת הקורבן שלא ליתן פרסום לפרטים אלה וישקלוה כנגד העניין הציבורי בפרסומם. הפרסום יהיה באופן, במידה וברגישות הראויים.

ד) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של קורבן עבירות מן אלא בהסכמתו.

ה) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי ידיעה בדבר מצב בריאותו של פצוע, קורבן פשיעה או עבירות מין אלא בהסתמך על מקור רפואי מוסמך.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

10. קטינים- דוגמה

קטינים

א) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של מי שטרם מלאו לו 14 שנה, בנסיבות העלולות לפגוע בשמו, בפרטיותו, בשלומו או ברווחתו, אלא בהסכמת הוריו או אפוטרופוסו ואם קיים עניין ציבורי בפרסום המזהה ובמידה הראויה.

ב) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של מי שמלאו לו 14 שנה וטרם מלאו לו 18 שנה, בנסיבות העלולות לפגוע בשמו, בפרטיותו, בשלומו או ברווחתו, אלא אם קיים עניין ציבורי בפרסום המזהה ובמידה הראויה.

11. חולים ותורמי איברים

לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של חולה נפש, מכור לסמים או לאלכוהול, תורם או נתרם של איברים וחולה סופני ללא הסכמתם או הסכמת בני משפחתם, לפי המקרה, אלא אם קיים עניין ציבורי בפרסום ובמידה הראויה.

12. חשודים, עצורים, נאשמים ומורשעים

א) עיתון ועיתונאי יכבדו בפרסומיהם את העיקרון היסודי שכל אדם הוא בחזקת חף מפשע אלא אם נמצא אשם בדיון.

ב) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שם, צילום או פרטים מזהים אחרים של חשוד בעבירה טרם שהובא בפני בית משפט, אלא אם הסכים לכך או אם קיים עניין ציבורי בפרסום.

ג) פורסם בעיתון דבר חשד, הגשת כתב אישום או הרשעת אדם, ונודע לעיתון ולעיתונאי באופן מוסמך כי הוסר החשד או לא הוגש כתב האישום או בוטל או זוכה הנאשם בדיון או נתקבל ערעורו של מורשע, לפי העניין, יפרסם זאת העיתון בהבלטה הראויה.

13. משפטים אזרחיים

- (א) בפרסום שעניינו הליכים משפטיים אזרחיים, יציגו העיתון והעיתונאי את עמדות כל הצדדים. אם הוגש כתב הגנה, יינתן לו פרסום הולם. אם טרם הוגש כתב הגנה, תנתן ברגיל לנתבע אפשרות לפרסום הוגן של עמדתו.
- (ב) נדחתה או נמחקה תביעה בעניין אזרחי, יינתן לכך פרסום באופן דומה ככל האפשר לפרסום בדבר הגשת התביעה.
- (ג) לא יפורסם דבר הנוגע לתביעה שנדחתה או שנמחקה כאמור, אלא אם צויין דבר דחייתה או מחיקתה.
- (ד) לא יפרסמו עיתון ועיתונאי שאלות מתוך שאלון בהליך משפטי אזרחי, או פרטים כלשהם מתוכנו, אלא בצמוד לתשובות שניתנו לשאלות אלו.

14. אפליה וגזענות

לא יפרסמו עיתון ועיתונאי דבר שיש בו משום הסתה או עידוד לגזענות או לאפליה פסולה על בסיס גזע, מוצא, צבע עור, עדה, לאומיות, דת, מין, עיסוק, נטייה מינית, מחלה, או נכות גופנית או נפשית, אמונה או השקפה פוליטית ומעמד חברתי-כלכלי, לא יציינו עיתון ועיתונאי איפיונים אלה אלא אם הם נוגעים עניינית לנושא הפרסום.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

15. ניגוד עניינים

א) לא יעמידו עצמם עיתון ועיתונאי במצב בו קיים חשש לניגוד עניינים בין חובותיהם כעיתון ועיתונאי לבין כל אינטרס אחר.

ב) מו"ל של עיתון ובעליו יפרסמו בעיתון אחת לשנה גילוי נאות של האינטרסים העסקיים והכלכליים המהותיים שיש להם בתחום התקשורת ומחוצה לו.

ג) היה לעיתון אינטרס מהותי – כלכלי או אחר, בתחום התקשורת או מחוצה לו – בנושא של פרסום מסויים, יפרסם בצמוד לאותו פרסום גילוי נאות של האינטרס שלו.

ד) שמותיהם של המו"ל, הבעלים והעורך של העיתון יופיעו בכל גיליון שלו.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

16. שימוש לרעה

א) לא יעשו עיתון ועיתונאי שימוש לרעה במעמדם, בתפקידם או בכוחם לפרסם או להימנע מפרסום.

ב) לא יעשו עיתון ועיתונאי שימוש פסול במידע שהגיע לידיהם עקב עבודתם.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

17. עיסוק נוסף

לא יעסוק עיתונאי בכל עיסוק, עבודה, שירות, יחסי ציבור, פרסומת ואיסוף מודעות המעוררים חשש או מראית עין לניגוד אינטרסים או להטעיית הציבור.

עיסוק נוסף

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

18. טובת הנאה

לא יבקש ולא יקבל עיתונאי טובה הנאה בקשר לעניין הכרוך בעבודתו העיתונאית זולת מכלי התקשורת בו הוא עוסק.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

19. אי-תלות

לא יונחו עיתון ועיתונאי במילוי תפקידם על-ידי גורם חיצוני שאינו גלוי ובמיוחד לא על-ידי מפרסמים וגופים שלטוניים, כלכליים ופוליטיים.

20. אמצעים פסולים

לא ישתמשו עיתון ועיתונאי לשם השגת מידע באמצעים פסולים שיש בהם קלון למקצוע העיתונאות ובכלל זה אלימות, סחיטה, איום, פיתוי, חדירה של אכדין לרשות הפרט, האזנת סתר שלא כדין וכל אמצעי אחר להשגת מידע העלול, בנסיבות העניין, לפגוע באופן חמור באמון הציבור בעבודה העיתונאית.

תקנון האתיקה המקצועית של העיתונות

21. ציון מקור הפרסום

לא יציגו עיתון ועיתונאי כלשהם את עבודתם של עיתון ועיתונאי אחרים. בכל מקרה של ציטוט מידע שכבר פרסום באמצעי תקשורת אחר או על-ידי סוכנות חדשות, יציינו העיתון והעיתונאי את זהות המפרסם המקורי.

22. ציון מקור הפרסום

לא יגלו עיתון ועיתונאי מידע שנמסר להם בתנאי שיישאר חסוי ולא ייחשפו זהותו של מקור חסוי אלא בהסכמתו של המקור.

23. אתיקה בעיתון

(א) עיתון ידאג להכשרה מתאימה של עיתונאים העובדים בו בתחום האתיקה המקצועית של העיתונות.

(ב) מו"ל של עיתון ובעליו יבטיחו את קיום התנאים המאפשרים לכל עבודה עיתונאית הנעשית בעיתון להתבצע על-פי העקרונות של האתיקה המקצועית של העיתונות.

(ג) עיתון ועיתונאי רשאים לפנות לוועדת האתיקה של מועצת העיתונות בבקשה לחוות דעה בעניין עקרוני מתחום האתיקה המקצועית של העיתונות. ועדת האתיקה תפעל כגוף מייעץ.

24. עורך ועיתונאי

א) לא יפרסמו בשמו של עיתונאי כתבה או מאמר שתוכנם שונה באופן משמעותי על-ידי עורך ללא הסכמת העיתונאי.

ב) עורך שפסל לפרסום מאמר שחיבר עיתונאי לא יפגע בזכותו של העיתונאי לפרסם את המאמר בעיתון אחר.

25. השעייה מעבודה עיתונאית והפסקתה

א) עיתונאי שהוגש נגדו על-ידי המדינה כתב אישום בשל עבירה פלילית, יידון עניינו בבית הדין לאתיקה של מועצת העיתונות ויקבע אם יש בעבירה המיוחסת לו קלון למקצוע העיתונאות. קבע בית הדין לאתיקה שבאותה עבירה יש קלון למקצוע העיתונאות, יהיה רשאי לחייב את העיתון להשעות את העיתונאי מעבודתו העיתונאית במידה הראויה כפי שיקבע בית הדין לאתיקה על-פי העבירה ועל-פי מכלול הנסיבות וזאת עד להכרעת הדין הסופית.

ב) עיתונאי שהורשע בפסק-דין סופי בעבירה שבית הדין לאתיקה קבע שיש בה קלון למקצוע העיתונאות, יהיה רשאי בית הדין לחייב את העיתון להפסיק את העסקתו של העיתונאי במידה הראויה, כפי שיקבע בית הדין לאתיקה על-פי מכלול הנסיבות.

ג) בדונו בהשעייה ובהפסקת ההעסקה כאמור, ינהג בית הדין לאתיקה לפי סדר הדין שבתקנון מועצת העיתונות.